

Zpráva z mezinárodní konference

„Moderní problémy teorie daňového práva“ ve Voroněži

Michal Radvan, Dana Šramková*

ANOTACE:

Zpráva informuje o mezinárodní konferenci konané ve dnech 4. – 6. září 2007 ve Voroněži, Ruská federace, které se zúčastnili rovněž zástupci Právnické fakulty Masarykovy univerzity prof. Vladimír Týč, JUDr. Petr Mrkývka, JUDr. Michal Radvan, JUDr. Dana Šramková, Mgr. Jan Neckář a Mgr. Libor Kyncl.

Již od roku 1967 je ruská Voroněž¹ partnerským městem statutárního města Brna, sídla naší alma mater. Tento status je patrný především při spolupráci a výměně zkušeností v oblasti hospodářské a komunální a v neposlední řadě i v rámci školství, a to ve společných projektech a stážiích.² Podobně jako o Brnu i v případě Voroněže je přitom možné hovořit o městě univerzitním; vždyť sídlo tu má celkem deset vysokých škol a univerzit.

Z hlediska odborného zaměření kolegů z Voroněžské státní univerzity je třeba předeslat, že voroněžská škola finančního, resp. daňového práva patří mezi přední školy v Rusku, která má co říci světu nejen na východ, ale i na západ od ruských hranic. V rámci své vědecké činnosti přitom čerpala nejen z domácí, ale zejména z německé vědy finančního práva.

A právě zde se ve dnech 4. – 6. září 2007 uskutečnila mezinárodní konference na téma „Moderní problémy teorie daňového práva“, které se zúčastnilo šest zástupců z Právnické fakulty Masarykovy univerzity z oborů finančního a evropského práva. Konference byla pořádána Voroněžskou státní univerzitou a Institutem managementu, marketingu a financí se sídlem ve Voroněži za spolupráce s mezinárodní organizací Centrum informací a organizace výzkumu

veřejných financí a daňového práva zemí střední a východní Evropy se sídlem v polském Białystoku.³

Na konferenci bylo pozváno mnoho významných odborníků se vztahem k finančnímu a daňovému právu. I přes značnou vzdálenost⁴ měla konference výborné odborné a vědecké obsazení. Sešli se zde zástupci nejen z řady zemí východní a střední Evropy, ale mj. též z Finska či Kazachstánu, přičemž Česká republika byla reprezentována právě zástupci z Právnické fakulty MU.

Jednání v rámci hlavního programu konference, které probíhalo v ruštině a v angličtině, moderovala prof. Karasěva (Sencova) z Voroněžské státní univerzity. Otevření konference se ujali rektori pořadajících institucí prof. Titov a doc. Zajceva. U mikrofonu se pak vystřídali zástupci všech zúčastněných zemí, kteří seznamovali posluchače s aktuálními problémy v oblasti daňového práva, se kterými se jejich národní právní úprava potýká.

Lze konstatovat, že řada problémů z dané oblasti je společná pro více států, včetně České republiky. Jedná se přitom nejen o témata svým způsobem „tradiční“ (např. postsocialistická transformace hospodářství a veřejných financí – viz referát prof. Pacurkivského z Ukrajiny), ale též o otázky, jejichž různá řešení v okolních státech mohou být de lege ferenda inspirací i pro naše zákonodárce. Zde se jedná např. o problematiku dostatečné úpravy legislativního procesu a tvorby norem finančního práva (u nás v poslední době spojované zejména s judikátem k tzv. „přílepkům“ zahrnutým do referátu „Teoretické aspekty právní odpovědnosti v daňovém právu“ JUDr. Šramkové z Právnické fakulty MU) či

* JUDr. Ing. Michal Radvan, Ph.D., JUDr. Dana Šramková, Ph.D., Katedra správní vědy, správního práva a finančního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity, Brno

¹ Voroněž je se svým téměř jedním milionem obyvatel administrativním a kulturním centrem Centrální-Černozemské oblasti. Leží na řekách Don a Voroněž cca. 600 km jižně od Moskvy.

² V rámci doprovodného programu konference byla vzpomínána mj. návštěva zástupců města Brna a MU z roku 2001. Blíže ke spolupráci obou měst viz dokument Spolupráce Brno-Voroněž [citováno 14. září 2007]. Dostupný z <http://www.brno.cz/index.php?nav01=2222&nav02=1249&nav03=1272&nav04=1283>.

³ Právě toto Centrum, jehož členy je hned několik pedagogů působících na oboru Finanční právo Právnické fakulty MU, každoročně spolupřádá v prvním podzimním měsíci konferenci na aktuální problematiku z oblasti finančního a daňového práva v některém ze států střední a východní Evropy. V této souvislosti je třeba připomenout i to, že v roce 2003 se podobná konference na téma „Financování územní samosprávy ve sjednocující se Evropě“ uskutečnila v Brně za pořadatelství naší Právnické fakulty MU.

⁴ Česká výprava ve složení prof. Týč, JUDr. Mrkývka, JUDr. Radvan, JUDr. Šramková, Mgr. Neckář a Mgr. Kyncl cestovala do Ruska relativně komplikovaně. S ohledem na přeshraniční administrativu a s tím související poznávání celního práva v praxi strávila na cestě v průběhu osmi dnů celkem sto hodin. Výsledkem však byla možnost seznámit se a upevnit přátelství s odborníky na oblast daňového práva především z Polska a Běloruska. Zároveň zde byly při pracovních jednáních konkretizovány dílčí úkoly v rámci spolupráce zejména s kolegy z vedení bialystocké právní fakulty.

o možnosti ústavně právního zakotvení určitých pravidel pro normotvůrce, o kterých se ve svém vystoupení zmiňovala prof. Zraševskaja z Ruska. Relativně bouřlivá diskuse byla v této souvislosti nastolena s otázkou ne/odpovědnosti státu za škodu způsobenou daňovým subjektům v případě náhlé (resp. neočekávané) změny daňových předpisů, kterou nemohli promítnout do svých podnikatelských plánů.

Stranou zájmu samozřejmě nezůstala ani otázka sjednocování daní na úrovni Evropské unie, když prof. Vladimír Týč přednesl velmi zajímavý příspěvek na téma „Harmonizace nepřímých daní v EU“.

Na konferenci nakonec aktivně vystoupili všichni zástupci z Právnické fakulty Masarykovy univerzity. Proděkan Právnické fakulty JUDr. Petr Mrkývka sklidil potlesk za své ruskojazyčné vystoupení týkající se „Právní regulace správy daní“. JUDr. Michal Radvan navázal na vystoupení děkana Právnické fakulty v Bialystoku prof. Etela („Katastrální daň: Stojí za to ji zavést?“) s úvahami o „Teoretických aspektech daně z nemovitosti“. Pozitivně hodnocena byla také vystoupení doktorandů Mgr. Jana Neckáře („Teoretické aspekty transferových daní“) a Mgr. Libora Kyncla („DPH na elektronické služby“).

Nejen výše uvedené příspěvky je možné najít ve

sborníku z konference, jehož jeden výtisk je umístěn v knihovně Právnické fakulty MU.

V rámci doprovodných jednání byly ve Voroněži načrtnuty základní možnosti spolupráce právnických fakult v oblasti vědy, výzkumu a pedagogické činnosti. Projednána byla rovněž možnost publikací výsledků práce našich pracovníků ve voroněžských periodících. Účastníci konference byly dále seznámeni s bohatou vydavatelskou činností univerzity, jejíž žádané tituly (často vydávané v řádech tisíců výtisků) by mohly i u nás vyplnit mezery v ruské právní literatuře od roku 1990, a to nejen z oboru finančního práva. Pro naše studenty by jistě byla zajímavá prohlídka fakultní knihovny s bohatou zásobou knih. Přestože má tamní právní fakulta cca 800. studentů v ročníku, nabízí každému z nich za určitý poplatek půjčení „balíčku“ všech titulů potřebných pro daný semestr, což umožňuje relativně nízká pořizovací cena těchto knih.

Závěrem lze shrnout, že odeznělé mezinárodní sympózium na téma „Moderní problémy teorie daňového práva“ se stalo jednou z nemnoha příležitostí pro prezentaci odborných vystoupení a pro možnost setkání vědeckých pracovníků – finančních právníků, kteří tak mohli diskutovat o aktuálních problémech společných především zemím střední a východní Evropy.